

مقاله پژوهشی: تبیین چارچوب روش‌شناسی تحقیق در مطالعات امنیت شهری

سید یحیی صفوی^۱، امیر حسین الهامی^۲، محمد امین پورطاهری^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۴

چکیده

گسترش دانش آدمی و تکامل شناخت او درباره ویژگی‌ها و نقاط مجهول پدیده‌ها، ناشی از تکامل رویکردهای روش‌شناختی است بنابراین یکی از مقولات مهمی که در حوزه مطالعات امنیت شهری لازم است به آن توجه ویژه‌ای صورت گیرد، تاکید بر چارچوب روش‌شناسی تحقیق است. این پرسش روش‌شناختی است که محقق را به این سمت سوق می‌دهد که امنیت شهری را چگونه باید مطالعه کرد. لذا نقش روش‌شناسی به‌عنوان رابط یا جریان شناخت بین دو عنصر معرفت‌شناسی (عامل شناخت) و هستی‌شناسی (موضوع شناخت) در قلمرو مطالعات امنیت شهری بسیار حائز اهمیت است. بر این مبنا در فرایند تحقیق محققان به هدف شناسایی انواع چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری و ویژگی‌های آن دو سؤال محوری را مورد تاکید قرار داده‌اند. در سؤال نخست تبیین گردیده که انواع چارچوب روش‌شناسی تحقیق در مطالعات امنیت شهری کدامند؟ و در سؤال دوم محققان بر آن هستند تا بدانند چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری از چه ویژگی‌هایی برخوردار می‌باشند؟ به‌منظور پاسخگویی به سئوالات محوری تحقیق از روش مرور ادبیات با تمرکز بر دو رویکرد مرور روش‌شناختی و نظری استفاده شده است. محققان در پاسخ به سؤال نخست، چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی و در تبیین آن ویژگی‌هایی چون نظریه مبنا بودن، انعطاف‌پذیری، امکان‌پذیری و افزونگی را پیشنهاد می‌نمایند. در این چارچوب، روش‌شناسی تحقیق امنیت شهری اعم از کمی، کیفی و آمیخته با گزاره‌های فلسفی یا پارادایم‌های تحقیق به‌صورت کل‌گرا، جامع و یکپارچه در ارتباط قرار می‌گیرند.

کلیدواژه‌ها: چارچوب، روش‌شناسی، امنیت، شهری، روش تحقیق.

^۱ استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران

^۲ استادیار جغرافیای سیاسی، پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
amelhami@yahoo.com

^۳ کارشناس ارشد طراحی شهری، پردیس البرز دانشگاه تهران و پژوهشگر پژوهشگاه علوم و معارف دفاع

مقدمه و بیان مسئله

اهمیت مقوله روش‌شناسی در حوزه‌های تخصصی، از جمله مطالعات امنیت شهری، از آنجاست که، بسیاری از پدیده‌های انسانی و طبیعی، از دیرباز وجود داشته‌اند، لیکن گسترش دانش آدمی و تکامل شناخت او درباره ویژگی‌ها و نقاط مجهول پدیده‌ها، ناشی از تکامل رویکردهای روش‌شناختی یا دستیابی انسان به روش‌ها و ابزارهای تحقیق و شناخت علمی بوده است. بنابراین یکی از مقولات مهمی که در تکامل شناخت در حوزه مطالعات امنیت شهری و انجام تحقیقات علمی لازم است به آن توجه ویژه‌ای صورت گیرد، تاکید بر روش‌شناسی در فرایند تحقیقات امنیت شهری است. کم توجهی به تمایزات ساختاری و عملکردی روش‌شناسی در تحقیقات امنیت شهری و نیز ضعف توجه به عناصر حیاتی هویت بخش هر یک، می‌تواند از اثربخشی تحقیقات در این حوزه بکاهد. یکی از موارد مهمی که در مطالعات و پژوهش‌های شهری در ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته شده، تبیین چارچوب روش‌شناسی و روش تحقیق است. شاید بتوان گفت ریشه این موضوع در آموزش بنیادی روش‌شناسی و روش تحقیق نهفته است (فائد رحمتی، ۱۳۹۸). گاهی محققان شهری، در انتخاب روش‌شناسی مناسب تحقیق با مشکل مواجه می‌شوند. از این رو لازم است که پژوهشگران شهری علاوه بر آگاهی از روش تحقیق، از روش‌شناسی تحقیق نیز آگاه باشند (رضایی اصفهانی، ۱۳۸۳). محققان شهری در فرایند تحلیل نظام امنیت شهری از نظریات متعددی تاثیر پذیرفته که خود بر پیچیدگی روش‌شناسی تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری افزوده است (آزاد و همکاران، ۱۳۹۹). تحلیل و نقد نظریه‌های امنیت بطور عام و امنیت شهری بطور خاص، زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که از منظر جهان‌بینی مکاتب و روش‌شناسی‌های متفاوت به آن‌ها نگرسته شود. تقریباً بیشتر مکاتب امنیتی جهان امروز، با وجود تفاوت در نظریه از جهان‌بینی مادی نشأت می‌گیرند. اما تسلط جهان‌بینی مادی، به معنی فقدان جهان‌بینی‌های دیگر نیست (علی اصغری، ۱۳۹۹). در سال‌های اخیر تحقیقات متعددی در زمینه هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی پدیده‌های نامانی

در شهرها و روش‌های مطالعه آن صورت گرفته است. (جور^۱، ۲۰۲۱) اما انتخاب دقیق روش‌شناسی تحقیق برای پروژه تحقیقات امنیت شهری اغلب کاری خسته‌کننده و دشوار است. روش‌های زیادی وجود دارند که مطالعه همه آن‌ها به تلاش زیادی نیاز دارد. برخی از آن‌ها نام یکسانی دارند که می‌تواند انتخاب را دشوار نماید. در این راستا کاربرد مفهوم روش‌های تحقیق نیز گیج‌کننده است زیرا می‌توان آن را اصطلاحی برای مجموعه‌ای از روش‌های مختلف، از فرضیات فلسفی تا تحلیل داده‌ها و نیز بخشی از روش‌شناسی در نظر گرفت (هاکانسون^۲، ۲۰۱۳).

از سویی دیگر بررسی‌های انجام شده در سطح منابع داخلی حوزه امنیت شهری با رویکرد تحلیل روش‌شناسی در سطح ۲۰ تحقیق نمونه به‌منظور ارزیابی چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری در قالب مقالات علمی و پژوهشی در خلال ۲۰ سال گذشته نشان می‌دهد که روش‌شناسی کمی بر تحقیقات موجود غلبه داشته بطوریکه ۱۰۰ درصد تحقیقات نمونه با الگوی روش‌شناسی کمی انجام شده‌اند. تحلیل وضع موجود نشان می‌دهد که بیشتر تحقیقات انجام شده در مطالعات امنیت شهری از نوع پیمایش توصیفی، همبستگی تبیینی و همبستگی پیش‌بینی بوده است. در این بین تحلیل و ارزیابی کیفیت چارچوب روش‌شناسی و روش‌های تحقیق مطالعات امنیت شهری ارقامی با کیفیت متوسط به پایین را نشان می‌دهد. نتایج حاصل از تحلیل وضع موجود ۲۰ تحقیق نمونه از روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری برحسب چک لیست پیشنهادی در قالب گویه‌های تبیین‌کننده مبین وجود شکاف معنادار در این زمینه است. در حوزه چارچوب روش‌شناسی تحقیق میانگین کل اهمیت از دیدگاه کارشنان و خبرگان میانگینی برابر با ۲/۶۵ و لزوم رعایتی بیش از ۸۲ درصد را نشان می‌دهد. این در حالی است که میانگین وضع موجود تحقیقات نمونه عددی معادل ۱/۸۰ و درصد رعایتی برابر با ۴۱ درصد بوده که بیش از ۴۰ درصد شکاف را نشان می‌دهد (صفوی و همکاران، ۱۴۰۱). همچنین نتایج پاره‌ای از

¹ - Jore

² - Hakansson

تحقیقات نشان می‌دهد که مهم‌ترین ابزار مطالعات پدیده‌های شهری همچون امنیت شهری که «مشاهده» است به فراموشی سپرده شده و امروزه شکل ناقصی از دوران سلطه کمی‌گرایی در پژوهش‌های امنیت شهری ایران رایج شده است. در نتیجه انتظار تولید دانش علمی بدون توجه به اصول روش‌شناسی معرفت علمی (پارادایم، نظریه و روش)، انتظاری نایب است (قائد رحمتی، ۱۳۹۸).

از سویی دیگر نتایج حاصل از پیشینه پژوهش نیز نشان می‌دهد که عدم تسلط پژوهشگران به انجام فرایند تحقیق و چارچوب روش‌شناسی علمی (سهرابی و همکاران، ۱۳۹۰)، ضعف رویکرد روش‌شناختی به چارچوب‌های اصلی تحقیق (ایمان پور، ۱۳۹۵)، ضعف در تبیین روش پژوهش (گرد و همکاران، ۱۳۹۷)، ناآگاهی از روش‌شناسی و روش تحقیق (رضایی اصفهانی، ۱۳۸۳)، ضعف محققان در مهارت تشخیص روش‌شناسی و روش‌های تحقیق (صادقی و همکاران، ۱۳۹۶) و اشکالات اساسی در روش‌شناسی تحقیق (زین آبادی و قلوژی، ۱۳۹۴) از موارد مهمی است که بر نارسائیهای موجود در چارچوب روش‌شناسی تحقیق امنیت شهری بر آن تاکید شده است. نقاط اشتراک و افتراقات پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که تمرکز اصلی تحقیقات انجام شده بر روش‌شناسی محض در موضوعات متنوع رشته‌های علوم انسانی است و کمتر به حوزه‌های تخصصی چارچوب روش‌شناسی پدیده‌های اجتماعی همچون امنیت شهری با رویکرد روش‌شناسی جامع، یکپارچه، کل‌گرا و مبتنی بر رویکرد سیستمی که تعامل ابعاد و عناصر مختلف تحقیقات امنیت شهری را مورد تدقیق قرار می‌دهد توجه شده است. بدین ترتیب با توجه به چارچوب پیشنهادی آنتونی مایلز^۱ در مورد شکاف‌های پژوهش که هفت شکاف تحقیقاتی اصلی تحت عناوین (الف) شکاف شواهد^۲ (ب) شکاف دانش^۳ (ج) شکاف تعارض دانش عملی (د) شکاف روش‌شناختی (ه) شکاف تجربی^۴ (و) شکاف نظری^۵ و (ز) شکاف

^۱- Anthony Miles

^۲- Evidence Gap

^۳- Knowledge Gap

^۴- Empirical Gap

^۵- Theoretical Gap

جامعه آماری را پیشنهاد داده است می‌توان اهم افتراقات تحقیق حاضر با تحقیقات موجود را در سه شکاف زیر جستجو و مورد تبیین قرار داد (مایلز^۱، ۲۰۱۷).

الف) شکاف دانش: شکافی رایج مرتبط با تحقیقات قبلی در حوزه چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری است که مبین آن است خلاء دانش در زمینه موضوع مورد مطالعه در ادبیات تحقیق وجود داشته است.

ب) شکاف روش‌شناختی: این شکاف به تعارض با چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری در مطالعات قبلی پرداخته و خط جدیدی از چارچوب روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری را ارائه می‌دهد.

ج) شکاف نظری: این شکاف به وجود ضعف‌های نظری مرتبط با تحقیقات قبلی پرداخته تا بدین ترتیب ضعف‌های نظری در حوزه چارچوب روش‌شناسی تحقیق مطالعات امنیت شهری را مورد پوشش قرار دهد.

بدین ترتیب تبیین روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری به هدف شناخت مفاهیم بنیانی آن و ارتباط آن با سایر عناصر تحقیق می‌تواند گام اساسی در هدایت منطقی پژوهش‌های حوزه مطالعات امنیت شهری با کارایی و اثربخشی بیشتر باشد. بر این اساس دو هدف اصلی تحقیق شامل شناسایی انواع چارچوب روش‌شناسی تحقیق و تبیین خصوصیات و ویژگی‌های هر یک در فرایند مطالعات امنیت شهری مورد تدقیق قرار گرفته شده است. در این راستا در تناظر با اهداف اصلی تحقیق نیز دو سؤال محوری به شرح زیر مورد توجه قرار گرفته شده است.

چارچوب‌های پایه روش‌شناسی تحقیق امنیت شهری کدامند؟

مهم‌ترین ویژگی‌های چارچوب روش‌شناسی تحقیق امنیت شهری کدامند؟

پاسخ به سؤالات محوری فوق از پاره‌ای جهات حائز اهمیت و ضرورت است. موضوع مورد مطالعه از قابلیت‌های برخوردار است که می‌تواند به حل مسئله یا بهبود مطالعات مرتبط با حوزه روش‌شناسی تحقیق مرتبط با مطالعات امنیت شهری مساعدت

¹ - Miles

نماید. لذا تحقیق حاضر از دو جنبه نظری و عملی برای جامعه از اهمیت برخوردار است. اهمیت نظری تحقیق از سه دیدگاه ترکیبی مورد تاکید و توجه است. دیدگاه نخست اهمیت موضوع امنیت شهری را مورد توجه قرار داده، دیدگاه دوم بر اهمیت تحقیق در مطالعات امنیت شهری تاکید داشته و دیدگاه سوم نیز بر اهمیت شناخت دقیق روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری تاکید می‌نماید. از نگاه عملی نیز موضوع تحقیق از جهات متفاوت حائز اهمیت است. نتایج حاصل از پاسخگویی به سئوالات این تحقیق قادر است بستر مناسبی برای کاربردهای عملی به‌ویژه برای محققان علاقمند در حوزه مطالعات امنیت شهری فراهم نماید. ارائه چارچوب روش‌شناسی تحقیق قادر است به اثربخشی عملی مطالعات امنیت شهری در قالب مقالات، گزارش‌های تحقیقاتی، پروژه‌های دانشجویی مساعدت نماید. در سال‌های اخیر گرایش قابل توجهی به انجام تحقیقات در حوزه مطالعات امنیت شهری و نیز چاپ مقالات در مجلات معتبر علمی و پژوهشی کشور صورت گرفته که به‌نظر نیازمند آسیب‌شناسی در حوزه روش‌شناسی تحقیق می‌باشند. بررسی‌های میدانی نگارندگان نشان می‌دهد که در ۳ سال گذشته بیش از ۳۰ مقاله در حوزه مطالعات امنیت شهری در مجلات علمی و پژوهشی به چاپ رسیده که میانگینی برابر ۱۰ مقاله در هر سال را نشان می‌دهد. این مقالات اکثراً حاصل پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و گزارش‌های تحقیقی هستند. این تحقیقات زمانی از اثربخشی اجرایی و عملیاتی برخوردار خواهند شد که از ساختار قوی در حوزه روش‌شناسی برخوردار باشند. در خصوص ضرورت انجام پژوهش نیز می‌توان گفت اگر این پژوهش انجام نشود بدیهی است بخشی از منابع که در حوزه مطالعات امنیت شهری تخصیص یافته آسیب‌شناسی نشده و از کارایی و اثربخشی کمتری برخوردار خواهند شد. لذا بخشی از مسائل مربوط به تحقیقات امنیت شهری در حوزه روش‌شناسی حل نخواهد شد.

۱. مبانی نظری

در تبیین مفهومی مطالعات امنیت شهری گروهی بر این باورند که امنیت شهری به معنای رهایی شهروندان از تمامی خطرات و آسیب‌ها و حصول به آسایش در تمامی ابعاد زندگی شهری است (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۱). در این معنا مطالعات امنیت شهری را می‌توان موضوعی فراگیر محسوب نمود که در تمامی شئون زندگی شهروندان حضوری پر رنگ داشته و می‌توان آن را به معنای احساس آرامش، اطمینان قلبی، نشاط فردی و اجتماعی، سلامت جسمی و عقیدتی، رفاه عمومی، سعادت مادی و معنوی شهروندان تعریف نمود (قربی، ۱۳۹۶) به نظر می‌رسد مطالعات امنیت شهری پیش از آن که موضوعی قابل تعریف باشد می‌تواند بیشتر پدیده‌ای ادراکی و حسی تلقی شود. بر این مبنا گروهی مطالعات امنیت شهری را با رویکرد محافظت در برابر خطر (امنیت عینی)، احساس ایمنی (امنیت ذهنی) و رهایی از تردید (اعتماد به دریافت‌های شخصی) تعریف کرده‌اند (الفی، ۱۳۹۶) امنیت شهری در معنای عینی به معنای فقدان تهدید در برابر ارزش‌های کسب شده و در معنای ذهنی نیز به معنای فقدان ترس از حمله علیه ارزش‌ها تعریف می‌شود (لک زایی و میرچراغ خانی، ۱۳۹۷) بر این اساس نیز می‌توان مطالعات مرتبط با نظریات امنیت شهری را برخاسته از نوع جهان بینی و نوع نگرش به انسان متفاوت و متعدد دانست (هاشمی و علی‌زاده برمی، ۱۳۹۶). محققان حوزه مطالعات امنیت شهری برای آن وجوه و ابعاد متفاوتی را ذکر نموده‌اند. آنان برای علقه امنیتی انسان چهار بعد اساسی شامل امنیت مالی، امنیت جانی، امنیت جمعی و امنیت فکری قائل می‌شوند (فتوحی اردکانی و یزدان پناه، ۱۳۹۸). تعاریف مرتبط به شهر امن و امنیت شهری یا احساس امنیت شهری نیز در منابع مطالعاتی مختلف به شیوه‌های متفاوت تبیین شده است.

گروهی معتقدند شهر امن به قسمت‌هایی از شهر که از لحاظ امنیت قابل زندگی بوده اطلاق می‌شود. در این بخش از تعریف تمرکز مطالعات بر جرم و جنایت در نواحی شهری است. گروهی نیز بر این باورند که مفهوم شهر امن یا احساس امنیت با میزان قابلیت پاسخگویی شهروندان به انواع بحران‌ها و تهدیدات اعم از انسانی و طبیعی همراه است.

همچنین گروهی معتقدند که مطالعات امنیت و ایمنی شهری را باید با رویکرد کیفی نگرینست لذا آنان احساس خطر و تهدید را مبنایی برای تعریف عدم امنیت در نواحی شهری می‌دانند و بر مبنای کیفیت زندگی انسان‌ها نسبت به تعریف مفهومی امنیت شهری می‌پردازند (ریزدیانا و ساستو^۱، ۲۰۱۹). در مطالعات امنیت شهری همواره محققان در جستجوی فضاهای عمومی امن و قابل دسترس، حفاظت افراد در برابر شورش‌ها، حفاظت در برابر مخاطرات طبیعی، دسترسی برابر به خدمات پایه و اساسی و دسترسی برابر به عدالت برای تمامی شهروندان می‌باشند (دی‌سی‌ای‌اف^۲، ۲۰۱۹) سازمان ملل متحد در سال ۱۹۱۳ نشان می‌دهد که بسیاری از شهرهای اروپایی با تهدیدات فراوانی چون ناامنی، آلودگی هوا، کمبود فرصت‌های شغلی، کمبود خدمات آموزش، آلودگی صدا، کمبود خدمات بهداشتی، کمبود خدمات اجتماعی، کمبود مسکن و کمبود حمل و نقل عمومی مواجه می‌باشند. بدین ترتیب از منظر سازمان ملل ۱۰ حوزه فوق شاکله‌های مطالعات امنیت شهری را به خود اختصاص می‌دهند (جاکایتیز^۳، ۲۰۱۵). از سویی دیگر در گزارش توسعه انسانی چند نوع ناامنی در مطالعات امنیت شهری شامل امنیت اقتصادی، امنیت غذایی، امنیت بهداشتی، امنیت زیست محیطی، امنیت شخصی، امنیت جامعه، امنیت سیاسی، امنیت شغلی و امنیت اطلاعات مطرح شده است. اساسا در چنین رویکرد مطالعاتی به امنیت شهری هر نوع امنیتی نتیجه امنیت‌های دیگر است. هیچ موضوعی را نمی‌توان یک بُعدی در نظر گرفت (تاجبخش، ۱۳۹۷). براساس طبقه‌بندی موسسه اکونومیست ۵۷ عامل یا نماگر برای ارزیابی شهرهای امن در سال ۲۰۱۹ طراحی و در تعدادی از شهرهای جهان مورد ارزیابی قرار گرفته شده است. پاره‌ای از این نماگرها از نوع ورودی و بخشی نیز از نوع نماگرهای خروجی محسوب می‌شوند. حوزه مطالعاتی در جهت ارزیابی ایمنی شهرها در این تقسیم‌بندی با پنج معیار امنیتی چون امنیت دیجیتال^۴، امنیت شخصی^۵، امنیت

¹ Risdiana and Susanto

² DCEF

³ Jakaitis

⁴ Digital Security

⁵ Personal security

بهداشت و سلامتی^۱، امنیت مبتنی بر خصوصیات محلی^۲ و امنیت زیرساختی^۳ مورد ارزیابی قرار گرفته شده است.

بدین ترتیب به نظر می‌رسد امنیت و کاهش شکنندگی شهری چالش رو به تزاید سیاست‌های دولتی برای مقابله با پدیده‌های ناامنی است. این سیاست‌ها نیازمند یکپارچگی مطالعات و فعالیت‌ها اعم از برنامه‌ریزی و نیز توجه حکومت‌ها به شهرها در جهت رفع تهدیدات مرتبط با ناامنی همانند شورش‌ها، جرم و جنایت، ترس و نیز ناامنی‌های اقتصادی است (کامینز^۴، ۲۰۱۸). از این منظر امروزه مطالعات امنیت شهری ارتباط معناداری را با شاخصه‌های سلامت و کیفیت زندگی، نابهنجاری‌های اجتماعی، مخاطرات محیطی و زیست محیطی و بحران‌های تکنولوژیک نشان می‌دهد (محمدی ده چشمه و علیزاده، ۱۳۹۴). برای نمونه در بسیاری از منابع تصریح گردیده که چگونه فقر توانسته به‌عنوان یک عامل تاثیرگذار زمینه تشدید ناامنی شهروندان را در سطح شهرها فراهم نموده و موجب بروز انواع آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در شهرها شوند (برنامه سکونتگاه‌های انسانی سازمان ملل^۵، ۲۰۰۷). بر مبنای چنین اصولی می‌توان شاخص‌های اصلی امنیت پایدار شهری را در ثبات بلند مدت، توسعه، رفاه، حکومت قانون، برابری و عدالت تلقی نمود. در چنین بینشی است که در مطالعات امنیت شهری، برنامه‌ریزان به جای مقابله با تهدیدها، به دنبال شناسایی و چاره‌اندیشی روندهای منتهی به ناامنی شده و با مهندسی روندهای تاثیرگذار بر ناامنی از پدید آمدن آن در شهرها پیشگیری می‌نمایند (غضنفرپور و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به اهمیت موضوع امنیت شهری و شاخص‌های تبیین کننده آن که به اختصار بدان پرداخته شد ضروری است روش‌شناسی مطالعات آن نیز با دقت بیشتری مورد توجه

¹ Health security

² Local Characteristic

³ Infrastructure security

⁴ Commins

⁵ United Nations Human Settlements Program

قرار گرفته تا تحقیقات امنیت شهری از اثر بخشی بیشتری برخوردار شوند. در این بین پاره‌ای از محققان به اشتباه اغلب از اصطلاحات روش‌شناسی، روش تحقیق و روش به جای یک دیگر استفاده می‌کنند. این اشتباه راهبردی در کاربرد دو مقوله روش‌شناسی و روش از عمومیت بیشتری در مطالعات امنیت شهری برخوردار است. این در حالی است که روش‌شناسی به فلسفه و روش به رویه‌های فنی^۱ که برای انجام تحقیق اعمال می‌شود اشاره دارد. روش‌شناسی نوعی نظریه و تحلیل درباره نحوه اجرای پژوهش است. به عبارت دقیق‌تر می‌توان گفت که روش‌شناسی مطالعه، توصیف، تعریف و توجیه روش‌ها و نه خود روش‌ها است. باید توجه داشت که روش‌شناسی به گزینش شیوه تحلیل و طرح پژوهش که بنیاد و چارچوب پژوهش را تشکیل می‌دهد مربوط می‌شود. روش‌شناسی بررسی این موضوع است که پژوهش را چگونه باید پیش برد. بنابراین هرچند روش‌شناسی تعیین‌کننده اصولی است که شاید راهنمای گزینش روش باشند اما نباید آن را با خود روشها و فنون پژوهش اشتباه گرفت. آن چیزی که در علوم از آن به عنوان متدلوژی نام می‌بریم بیشتر از آن که مهارت یا شیوه‌های گوناگون برای تحقیق باشند خبر از انواع رویکردها و نظرگاه‌ها به پدیده‌های اجتماعی همچون امنیت شهری می‌دهند. روش‌شناسی شناخت شیوه‌های اندیشه و راههای تولید علم و دانش در عرصه معرفت بشری است (خیرالدین و دلایی میلان، ۱۳۹۵). بر این مبنا روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری فرآیند طراحی انجام تحقیق یا توسعه یک رویه است که به خودی خود ابزار یا روش انجام کارها نیست. باید توجه داشت استفاده از روش‌شناسی به عنوان مترادف روش یا مجموعه‌ای از روش‌ها، منجر به سردرگمی و تفسیر نادرست^۲ می‌شود و تحلیل مناسبی را که باید در

^۱ technical procedures

^۲ confusion and misinterpretation

طرح تحقیق انجام شود، تضعیف می‌کند (ایگونوگو^۱، ۲۰۱۶). در باور بسیاری از محققان، مباحث روش‌شناسی بر چگونگی و روش کسب علم و درک نسبت به پدیده‌های هستی تأکید دارد (ساداتی نژاد و همکاران، ۱۴۰۰).

براساس چنین مفهومی روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری به‌عنوان طرح و برنامه‌ای برای چگونگی ترکیب نظریه‌ها و روش‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع روش‌شناسی چگونگی ترکیب عناصر متفاوت تحقیق امنیت شهری با یک دیگر است. روش‌شناسی تبیین گر عملکرد محقق در جهت هویت بخشی عقاید فلسفی، انتخاب روش‌های تحقیق و استفاده از نظریه‌ها در فرایند تحقیق است (لیوای، ۲۰۱۴). بدین ترتیب روش‌شناسی امنیت شهری طرحی است که زیربنای انتخاب و استفاده از یک روش خاص تحقیقی را برای محقق روشن می‌سازد. بنابراین به بررسی چرایی و چیستی انتخاب روش‌ها می‌پردازد (قهرمانی، عبدالهی، ۱۳۹۲: ۵۱). در چنین ساختاری روش‌شناسی به بحث در مورد چگونگی انجام تحقیق می‌پردازد و پژوهشگر را در تصمیم‌گیری برای اینکه چه نوع داده ای برای مطالعه مورد نیاز است و کدام ابزار جمع‌آوری داده‌ها برای هدف مطالعه او مناسب تر است، راهنمایی می‌کند (عبدالرحمان و الحارثی، ۲۰۱۶). در واقع این پرسش روش‌شناختی است که محقق را به این سمت سوق می‌دهد که جهان و پدیده‌های اجتماعی چون امنیت شهری را چگونه باید مطالعه کرد. گروهی روش‌شناسی را فعالیتی مبتنی بر نظام مندی‌ها برای هدایت منطقی پرسش‌های تحقیق می‌دانند. آنان بر این باورند که روش‌شناسی مجموعه‌ای از فرایندها است که در قالب نظمی نظام مند، محقق را در جهت پاسخ به سئوالات تحقیق هدایت می‌کند. با چنین برداشتی از مفهوم روش‌شناسی می‌توان اذعان نمود که در فرایند تحقیقات امنیت شهری، هستی‌شناسی در برگیرنده فلسفه واقعیت،

¹ Igwenagu

معرفت‌شناسی چگونگی نائل شدن به شناخت و روش‌شناسی انتخاب و چرایی گزینش روش‌های بکار گرفته شده برای شناخت واقعیت محسوب می‌گردد (اریک کراوس، ۲۰۰۵).

بنابراین می‌توان گفت روش‌شناسی اتخاذ روش علمی است که تنها راه دستیابی به دستاوردهای قابل قبول و علمی در آن مطرح است. از اینرو دستیابی به هدف‌های تحقیق میسر نخواهد بود مگر زمانی که جستجوی شناخت با روش‌شناسی درست صورت پذیرد (افتخاری و همکاران، ۱۳۹۶).

مهم‌تر از آن، روش‌شناسی‌ها تنوع کل مجموعه دانش را شکل می‌دهند. به‌عنوان مثال، اگر همه فقط از روش علمی استفاده کنند که توسط روش‌شناسی تجربی در پارادایم اثبات‌گرایی مشخص شده، همه دانش براساس یک روش‌شناسی و جهان‌بینی واحد استوار می‌شود و به‌طور قابل توجهی از تنوع دانش موجود برای پرداختن به مسائل موجود می‌کاهد. به بیان ساده، روش‌شناسی به این موضوع اشاره دارد که چگونه منطق، واقعیت، ارزش‌ها و آنچه به عنوان دانش به حساب می‌آید، به تحقیق کمک می‌کند. به تعبیری روش‌شناسی است که به محقق می‌گوید باید از چه روش‌هایی برای نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها، گزارش نتایج و همچنین نظریه‌ها، چارچوب‌های مفهومی، طبقه‌بندی و مدل‌ها استفاده کند. حتی تمرکز و هدف تحقیق و سوالات واقعی تحقیق نیز براساس روش‌شناسی شکل می‌گیرد. بدین ترتیب استفاده نادرست از اصطلاح روش‌شناسی، تمایز مفهومی مهم بین ابزارهای تحقیق علمی (روش‌ها) و اصولی که تعیین می‌کنند چگونه و چرا (روش‌شناسی) چنین ابزارهایی باید مورد استفاده قرار گیرند را پنهان می‌کند. حتی بسیاری از نویسندگان متوجه شده‌اند که در فرایند تحقیق در حوزه پدیده‌های اجتماعی چون امنیت شهری استفاده از اصطلاحات پارادایم، روش‌شناسی و روش در

ادبیات تحقیق به طرز باورنکردنی مغشوش بوده که از اثربخشی و کارایی تحقیق کاسته‌اند (مک گرگور و مورنانه، ۲۰۱۰). در صورتیکه گوبا و لینکلن، ضمن تمایزات کارکردی میان هر یک از مفاهیم، پارادایم را در تعامل با معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی، ارزش‌شناسی و روش‌شناسی قرار داده‌اند (اوبرایان، ۲۰۱۹). گوبا و لینکلن بر این باورند که مواردی چون هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، ارزش‌شناسی و روش‌شناسی اساساً به یک پارادایم تحقیق مرتبط هستند. این دیدگاه‌ها منعکس‌کننده نظرات هیچکاک و هیوز بود که معتقد بودند، مفروضات هستی‌شناختی به مفروضات معرفت‌شناختی منجر می‌شوند که پیامدهای روش‌شناختی خاص دارند. لذا تبیین‌های روش‌شناختی توسط تبیین‌های معرفت‌شناختی و هستی‌شناختی امری الزامی است (ثریا، ۲۰۱۹). چنین توضیحی به این نکته اساسی اشاره دارد که هستی‌شناسی‌ها و معرفت‌شناسی‌های متفاوتی که محقق در طول مطالعات امنیت شهری اتخاذ می‌کند، نیازمند انواع روش‌شناسی است. در فرایند روش‌شناسی همواره این سؤال مطرح است که چگونه می‌توانیم به داده‌ها، دانش و درک مورد نظر دست یابیم که بتوانیم به سوال تحقیق خود پاسخ دهیم (کیوونجا و باواکویینی، ۲۰۱۷). بر این اساس روش‌شناسی تحقیق را می‌توان فرایندی سلسله‌مراتبی محسوب نمود که با طرح فلسفه اصلی تحقیق آغاز و با انتخاب رویکردها، روش‌ها، راهبردها، افق‌های زمانی، تکنیک‌ها و روال‌های معمول جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل‌ها مرتبط می‌گردد (ملنیکواس، ۲۰۱۸). بدین منظور لازم است برای واکاوی کردن پدیده‌های اجتماعی چون امنیت شهری، بایسته است که به گونه‌های روش‌شناسی پرداخته شود چرا که هر رخدادی را با هر روشی نمی‌توان شناخت (صادقی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۰). بدیهی است زمانی بحث از روش‌شناسی در حوزه مطالعات امنیت شهری می‌شود منظور توجه دقیق به طرح تحقیق، روش‌ها، رویکردها و رویه‌های مورد استفاده در تحقیقات امنیت شهری است. برای هر یک از

چرخه‌های تحقیق ممکن است رویکرد روش‌شناسی متفاوتی مورد نیاز باشد. در واقع، روش‌شناسی‌های متنوع نه تنها باید با ارزش‌شناسی، معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی هماهنگ باشند، بلکه باید در تعامل با یک دیگر قدرت تبیین‌کنندگی را نیز افزایش دهند (اوبرایان، ۲۰۱۹) بر این اساس روش‌شناسی امنیت شهری در واقع راهبرد عمومی تحقیق^۱ محسوب شده که مشخص‌کننده چگونگی شیوه‌ای است که تحقیق باید بر مبنای آن انجام شود. بدیهی است روش‌شناسی حوزه مطالعات امنیت شهری شامل نظامی از اعتقادات و مفروضات فلسفی^۲ است که درک ما و نیز انتخاب روش‌های تحقیق را در خصوص سئوالات تحقیق شکل می‌دهد. در واقع روش‌شناسی امنیت شهری است که به محققان کمک می‌نماید تا سازگاری بین انتخاب ابزارها، فنون و مفروضات فلسفی را برقرار سازند. مروری بر ادبیات تحقیق نشان می‌دهد که سه نوع روش‌شناسی در فرایند تحقیقات امنیت شهری مورد تدقیق قرار می‌گیرد. روش‌های کمی، روش‌های کیفی و روش‌های تلفیقی یا آمیخته که هر یک بنیان‌های فلسفی اعم از هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی خود را دارند. در روش‌های کمی، شناخت پدیده‌های اجتماعی همچون امنیت شهری با فرایند تجربه‌گرایی و به هدف اندازه‌گیری میزان امنیت از طریق قواعد ریاضی مورد تاکید قرار می‌گیرد. در این دوره محدوده مسائل اجتماعی چون امنیت شهری کمی‌گرا بوده و سعی می‌شود حتی کیفیت‌ها همچون احساس امنیت شهری نیز به واحدهای قابل شمارش تبدیل شوند. دوره ای که توسط منتقدان خود تحت عنوان جنون کمیت^۳ اطلاق گردید. مخالفان این روش‌شناسی بر این باور بودند که اگر قرار شود رفتارها و پدیده‌های اجتماعی مانند امنیت شهری صرفاً با چند جدول و سپس محاسبات ریاضی تحلیل شود بدون آن که ابعاد انسانی

¹-general research strategy

²-philosophical assumptions

³-Quantophareny

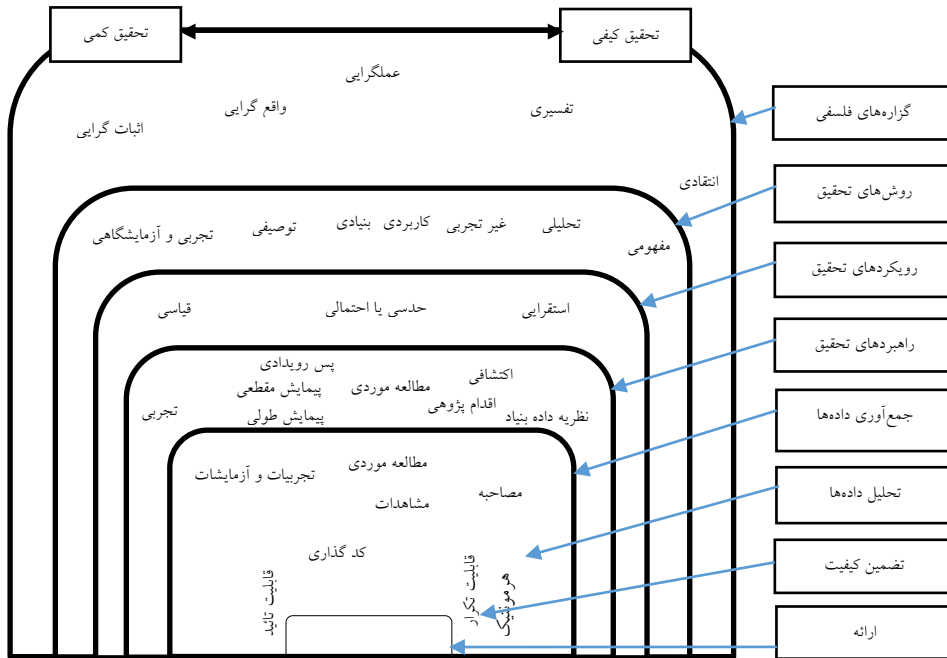
و کیفی در آن دیده شوند راه به جایی نخواهیم برد. این فرایند منجر به شکل‌گیری دوره روش‌شناسی کیفی‌گرایی گردید. در تحقیقات کیفی پدیده‌های اجتماعی مانند امنیت شهری در محیط طبیعی آن‌ها مورد مطالعه قرار می‌گیرند لذا این پدیده‌ها برحسب معنایی که افراد به آن‌ها می‌دهند درک یا تفسیر می‌شوند. با این وجود این نوع روش‌شناسی تحقیق نیز فاقد اشکالات ساختاری نبود زیرا محققان کیفی در فرایند تحقیق پدیده‌هایی چون امنیت شهری از نمونه‌های کوچک استفاده می‌کردند که بدین ترتیب این نمونه‌ها نمی‌توانستند معرف جامعه‌ای که از آن‌ها انتخاب شده‌اند باشند. بدین ترتیب ظهور روش‌شناسی تحت عنوان روش‌های تلفیقی^۱ چند خصلتی یا چند روشی^۲ یا رویکرد آمیخته پدید آمد. در دیدگاه طرفداران روش تلفیقی، روش‌شناسی کمی و کیفی مکمل یکدیگرند و استفاده از هر دو روش موجب فهم عمیق‌تر مسائلی مانند امنیت شهری خواهد شد. طبق این دیدگاه روش کیفی، نقش اکتشافی و روش کمی، نقش تأییدی^۳ ایفای می‌کنند. در بعد معرفت‌شناسی رویکرد کمی‌گرایی بر برون‌گرایی و توجه به جنبه‌های بیرونی واقعیت و اثبات‌گرایی، رویکرد کیفی بر ساختارگرایی، ذهن‌گرایی و تفسیرگرایی و رویکرد تلفیقی ابعاد مختلف بیرونی و اثباتی و نیز جنبه‌های کیفی و ذهنی پدیده‌هایی چون امنیت شهری را مورد تأکید قرار می‌دهند (نیازی، ۱۳۹۰). بدین ترتیب از جنبه روش‌شناسی رویکردهای کمی به بررسی تجربی پدیده امنیت شهری، در رویکردهای کیفی بر پدیده‌شناسی امنیت شهری و مطالعه اکتشافی بر مبنای عملکرد و گفتمان و در رویکرد تلفیقی شناخت امنیت شهری به استفاده توأمان از روش‌های کمی و کیفی پرداخته می‌شود. برای انتخاب بهترین روش‌ها،

¹-Mixed methods research

²-Multitrait / Multi-method

³-Confirmatory

همانطور که شکل (۱) نشان می‌دهد باید از پورتال روش‌شناسی تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری استفاده نمود.

شکل ۱: پورتال روش‌شناسی تحقیق

این پورتال بین روش‌های اصلی، یعنی روش‌شناسی کمی و کیفی و همچنین روش‌شناسی ترکیبی یا آمیخته، از مفروضات تا تحلیل کیفیت تمایز قائل می‌شود. سمت چپ پورتال متعلق به روش‌شناسی کمی با استفاده از آزمایش‌ها و مجموعه داده‌های بزرگ برای رسیدن به نتیجه است. سمت راست پورتال نیز روش‌شناسی کیفی است که با استفاده از تحقیقات به شیوه‌ای تفسیری بر روی مجموعه داده‌های معمولاً کوچک، برای ایجاد نظریه‌ها استفاده می‌شود. روش‌شناسی ترکیبی یا آمیخته نیز در حد فاصل میان روش‌شناسی کمی و کیفی استقرار می‌یابد (هاکانسون^۱، ۲۰۱۳). همانطور که استنباط می‌گردد روش‌شناسی تحقیق اعم از کمی، کیفی و آمیخته در حوزه مطالعات امنیت شهری با گزاره‌های فلسفی یا عناصر هویت بخش پارادایم‌های تحقیق مرتبط است. بر این مبنا با

¹ - Hakansson

عنایت به وجوه متعدد مفاهیم و کارکردهای هر یک از عناصر موجود در حوزه مطالعات امنیت شهری می‌توان به انواع دسته‌بندی‌های چون اثبات‌گرایی، فرا اثبات‌گرایی، تفسیرگرایی، پراگماتیسم، دست‌یافت (مخلص و آل‌ابابنه^۱، ۲۰۲۰)، (دلاپورتا و کتینگ^۲، ۲۰۱۸)، (الداود و دی^۳، ۲۰۱۷).

بدین ترتیب به نظر می‌رسد با توجه به ماهیت امنیت شهری، روش‌شناسی مطالعات آن نیز متنوع و متکثر است. امنیت شهری پدیده‌ای چند وجهی بوده که دارای ابعاد و وجوه متفاوت اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی، روان‌شناختی و کالبدی است. این پدیده از قابلیت‌های سنجش عینی و ذهنی برخوردار بوده و برحسب نوع پارادایم‌ها و مکاتب فکری نیز از تنوع روش‌شناسی برخوردار است. وجود کلیت، یکپارچگی، جامعیت در قالب رویکرد سیستمی از بارزترین ویژگی‌های چارچوب روش‌شناسی تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری است که آن را تاحدودی از سایر پدیده‌های اجتماعی متمایز ساخته و روش‌شناسی آن را نیز تا حدودی حساس‌تر می‌سازد. لذا لازم است مطالعات امنیت شهری با حساسیت بیشتری در انتخاب چارچوب مناسب روش‌شناسی مورد تدقیق قرار گیرد. یافته‌های حاصل از تدقیق مبانی نظری و نیز روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری نشان می‌دهد که چارچوب روش‌شناسی آن آمیزه‌ای از سه چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی است که لازم است در فرایند تحقیق مطالعات امنیت شهری مورد ارزیابی قرار گیرند (صفوی و همکاران، ۱۴۰۱).

الف) چارچوب مفهومی

روش‌شناسی با «چارچوب مفهومی» آن آغاز می‌شود که به «چرا» و «چه چیزی» پروژه تحقیقات امنیت شهری برای تعیین و انتخاب نوع روش‌شناسی می‌پردازد. چارچوب مفهومی روش‌شناسی بیشتر فعالیت‌هایی مانند، تبیین، تفکر، تبادل دانش، مطالعه و بحث

¹- Mukhles and Al-Ababneh

²- Della Porta and Keating

³- Aldawod and Day

بوده که محصول آن ارائه چارچوب مفهومی مرتبط با روش‌شناسی تحقیق است. چارچوب مفهومی روش‌شناسی تحقیق مشتمل بر پارادایم‌ها و نظریه‌های حاکم بر روش‌شناسی تحقیق و نیز نظریه یا نظریه‌هایی است که در پروژه تحقیقاتی امنیت شهری محور اصلی هستند.

ب) چارچوب فنی

چارچوب فنی روش‌شناسی تحقیق به موضوعات متعددی چون کیفیت طرح تحقیق، چگونگی اندازه‌گیری متغیرها، انتخاب ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها و روش‌های نمونه‌گیری و نحوه تجزیه و تحلیل و ترکیب داده‌های جمع‌آوری شده می‌پردازد. در این بین همچنین روش‌های انجام روایی و پایایی داده‌ها اعم از درونی و بیرونی اعتبار‌سنجی می‌شوند.

ج) چارچوب اجرایی

برای بهره‌مندی بهینه از تحقیقات در حوزه مطالعات امنیت شهری، متغیرهای جمع‌آوری شده از نمونه‌های تحقیق در بخش اجرا باید در مرحله یکپارچه‌سازی یا ادغام بصورت سازگار گرد هم آیند. متغیرها ممکن است از دیدگاه‌های تک یا بین رشته‌ای انتخاب شده و ممکن است متکی بر روش‌شناسی‌های کمی، کیفی یا ترکیبی باشند. بنابراین روش‌های تحلیل با سه رویکرد روش‌شناختی چند روشی (کیفی، کمی و کیفی-کمی) از یک دیگر در این مرحله از یک دیگر متمایز شده تا گزارش تحقیق پس از اشباع علمی ارائه گردد.

یک چارچوب روش‌شناسی تحقیق خوب در مطالعات امنیت شهری با صفاتی مانند انعطاف‌پذیر، مناسب، کارآمد، و اقتصادی و غیره مشخص می‌شود. همچنین لازم است در تبیین چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی مطالعات امنیت شهری پاره‌ای از ویژگی‌های آن به شرح زیر نیز مورد تدقیق قرار گیرند.

نظریه مبنا^۱: چارچوب روش‌شناسی خوب در مطالعات امنیت شهری، از نظریه‌ها استنتاج شده و بر مبنای آن فرضیه‌ها صورت‌بندی می‌شوند.

امکان پذیر^۲: چارچوب خوب قابل اجرا است. لذا تمامی جنبه‌های آن باید به لحاظ امکان‌پذیری مورد مطالعه قرار گیرند.

افزونگی^۳: چارچوب خوب دارای انعطاف‌هایی است که اغلب این انعطاف‌پذیری ناشی از تکرار ویژگی‌های اساسی طرح است. در واقع افزونگی تکثیر مولفه‌ها و امکانات سیستم تحقیقاتی مطالعات امنیت شهری است که کارایی کل سیستم را افزایش می‌دهد (اختر، ۲۰۱۶).

۲. روش‌شناسی تحقیق

به منظور پاسخگویی به سؤالات تحقیق با توجه به ماهیت پژوهش از روش مرور ادبیات استفاده شده است. این روش شامل جستجو و ارزیابی ادبیات موجود در موضوع تبیین چارچوب روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری است. در این راستا چهار فرایند اصلی به شرح زیر بکار گرفته شده است:

الف) بررسی ادبیات

ب) ترکیب و تفسیر خلاصه‌ای از ادبیات موجود

ج) جمع‌آوری انتقادی منابع به منظور شناسایی شکاف دانش موجود با نشان‌دادن محدودیت نظریه‌ها و دیدگاه‌ها

د) و نیز فرمول‌بندی زمینه‌هایی برای تحقیقات بیشتر از طریق بررسی انتقادی سازمان یافته در فرایند پژوهش از انواع روش‌های بررسی ادبیات شامل مرور استدلالی، یکپارچه، تاریخی، روش‌شناختی، نظام‌مند و نظری به اشکال مختلف با تمرکز بر دو رویکرد مرور روش‌شناختی و نظری بهره گرفته شده است.

¹ -Theory – Grounded

² -Feasible

³ -Redundant

به‌منظور حصول به تحقیقی با روایی و پایایی بیشتر در مطالعه حاضر که با رویکرد مرور ادبیات مورد توجه قرار گرفته شده است رعایت مولفه‌های کیفی چون سازماندهی منابع در دوره‌های زمانی، موضوعی، جغرافیایی، تلخیص نقل قول‌های مفید، تاکید بر نقاط قوت و ضعف هر یک از منابع، شناسایی شیوه‌ها و یا الگوهای اصلی، شناسایی شکاف‌های موجود در ادبیات، تبیین کیفی روابط بین مطالعات و در نهایت انتخاب یک چارچوب برای همگرایی بیشتر مورد تاکید قرار گرفته شده است. همچنین به‌منظور انتخاب و تلخیص واژه‌های کلیدی در سطح منابع مورد مطالعه به عنوان نمونه‌های اصلی تحقیق از نرم‌افزار ابر واژگان و برای انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند منابع استفاده شده است.

۳. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

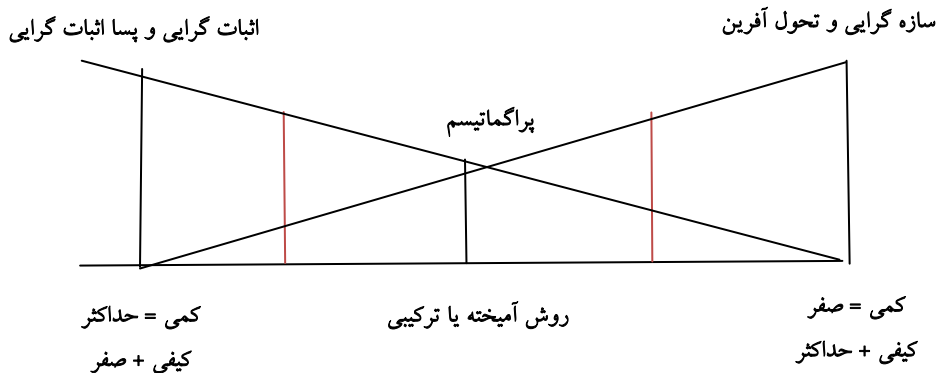
چارچوب روش‌شناسی تحقیق به استراتژی کلی مورد استفاده برای انجام تحقیقات در حوزه مطالعات امنیت شهری اشاره می‌نماید. این چارچوب یک برنامه منطقی برای پاسخگویی به سؤال‌های پژوهشی از طریق جمع‌آوری، تفسیر، تجزیه و تحلیل و بحث بر روی داده‌های تحقیق ارائه می‌کند. روش‌شناسی که در طراحی یک مطالعه پژوهشی در حوزه مطالعات امنیت شهری گنجانده می‌شوند، به دیدگاه محقق در حوزه معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی وابسته است. برخورداری از چارچوب روش‌شناسی و روش تحقیق طراحی است که برای یافتن پاسخ سوالات تحقیق ایجاد شده و از اهمیت بسیار زیاد در مطالعات امنیت شهری برخوردار است. در واقع ارائه چارچوب روش‌شناسی تحقیق مطالعات امنیت شهری به محقق اجازه می‌دهد تا در خصوص روش‌های تحقیقی که مناسب با موضوع تحقیق، محقق هستند اطمینان حاصل نماید. در واقع چارچوب روش‌شناسی تحقیق الگویی است که محقق مطالعات امنیت شهری برای سازمان بخشی به پروژه تحقیقاتی خود انتخاب می‌کند. این چارچوب قادر است روش‌هایی را برای جمع‌آوری، تحلیل و سنجش موثر داده‌ها فراهم نماید. در واقع چارچوب روش‌شناسی تحقیق در مطالعات امنیت شهری را می‌توان ساختار مفهومی محسوب نمود که تنظیم شرایط برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها

را فراهم می‌آورد. چارچوب روش‌شناسی تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری به سئوالات اصلی تحقیق چون چه موضوعی باید مطالعه شود، چرا باید این موضوع مورد تحقیق قرار گیرد، کجا از این تحقیقات استفاده خواهد شد، چه نوع داده‌هایی مورد نیاز است، از کجا می‌توان این داده‌ها را به دست آورد، چه دوره زمانی را تحقیق در بر می‌گیرد، چه نمونه‌هایی و چگونه انتخاب خواهند شد؟ چه فنونی برای جمع‌آوری داده‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، چگونه داده‌ها تحلیل و ارائه خواهند شد پاسخ خواهد داد. چارچوب روش‌شناسی تحقیق را می‌توان به‌عنوان ساختار تحقیق نیز در نظر گرفت. این چارچوب همانند «چسب» همه عناصر یک پروژه تحقیقاتی را به یک دیگر متصل می‌نماید. چارچوب روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری نظریه مبنا، امکان‌پذیر و دارای قابلیت افزونگی است که کارایی کل سیستم را افزایش می‌دهد.

بدین ترتیب برحسب مبانی نظری تحقیق می‌توان استنباط نمود که چارچوب روش‌شناسی تحقیق در مطالعات امنیت شهری همانطور که در ادبیات تحقیق بدان اشاره گردید آمیزه‌ای از سه چارچوب مفهومی، چارچوب فنی و چارچوب اجرایی است که لازم است در فرایند تحقیق مطالعات امنیت شهری مورد تدقیق و ارزیابی قرار گیرند.

چارچوب مفهومی روش‌شناسی و روش تحقیق مشتمل بر پارادایم‌ها و نظریه‌های حاکم بر روش‌شناسی و روش تحقیق و نیز نظریه یا نظریه‌هایی است که در پروژه تحقیقاتی امنیت شهری محور اصلی هستند. برخورداری از دیدگاه، فلسفه یا پارادایم مشخص در روش‌شناسی و روش تحقیق مطالعات امنیت شهری همچون اثبات‌گرایی، تفسیرگرایی یا انتقادی، تبیین دقیق باورهای هستی‌شناسانه محقق در روش‌شناسی و روش تحقیق مطالعات امنیت شهری همچون اعتقاد به عینی (کمی) یا ذهنی (کیفی) بودن یا آمیختگی پدیده امنیت شهری و نیز تبیین دقیق روش‌شناسی شناخت پدیده امنیت شهری همچون معرفت‌شناسی درکی (شهودی)، تبیینی، تفسیری یا معرفت‌شناسی واقع‌گرایی تا نسبی‌گرایی از مهم‌ترین وجوه چارچوب مفهومی روش‌شناسی امنیت شهری محسوب می‌شوند. بررسی‌های موجود در حوزه ادبیات تحقیق در مطالعات امنیت شهری نشان می‌دهد که می‌توان تحقیقات امنیت

شهری را در سه حوزه فلسفی و پارادایمی با روش‌شناسی‌های الف) روش‌شناسی کمی (اثبات‌گرایی و پسا اثبات‌گرایی): رویکرد اندازه‌گیری و اعداد. ب) روش‌شناسی کیفی (سازه‌گرایی و تحول‌آفرین): رویکرد کلمات و تصاویر ج) روش‌شناسی ترکیبی یا آمیخته (پراگماتیسم): رویکرد اندازه‌گیری‌ها، اعداد، کلمات و تصاویر مورد مطالعه قرار داد. این سه روش‌شناسی به صورت گرافیکی در شکل (۲) نشان داده شده است (گروور^۱، ۲۰۱۵)

شکل ۲: موقعیت نسبی روش‌شناسی کمی، کیفی و آمیخته در مطالعات امنیت شهری

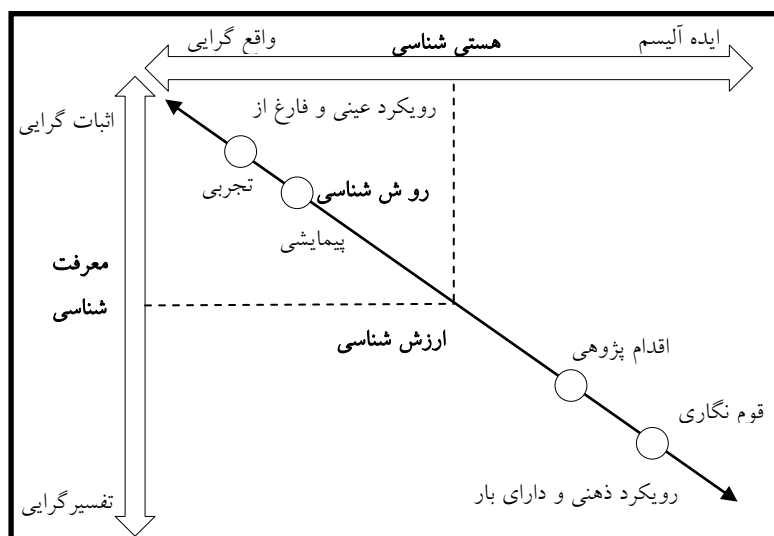
بر مبنای این چارچوب محققان باید از طریق جهان‌بینی فلسفی یا پارادایمی که برای مطالعه خود در نظر گرفته‌اند، طرح تحقیقی مرتبط با این جهان‌بینی و روش‌های خاص تحقیق که این رویکرد را به عمل تبدیل می‌کند، مورد استفاده قرار دهند (کرزول^۲، ۲۰۱۴). بر این اساس نشان‌دادن موقعیت گرافیکی پارادایم تحقیق^۳ و روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری امری ضروری است. برای مثال می‌توان به شیوه‌ای تعاملی، پویا، چند ارزشی و نظام‌مند برحسب سه جزء از مفروضات فلسفی شامل هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و ارزش‌شناسی که سیستمی منسجم را تشکیل می‌دهند اقدام به نشان‌دادن موقعیت گرافیکی روش

¹ - Grover

² - Creswell

³ - graphical positioning of the research paradigm

شناسی تحقیق نمود. بر این اساس می توان موقعیت روش شناسی تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری را مطابق شکل (۳) ترسیم نمود (علیو^۱، ۲۰۱۵).

شکل ۳: موقعیت روش شناسی تحقیق در تعامل با پارادایم های تحقیق

به گفته ساندرز و همکاران یک محقق ممکن است تصمیم بگیرد که تجربیات شخصی خود را به ارزش های یک تحقیق اضافه کند یا ممکن است تصمیم بگیرد که در مورد مفهوم ارزش در یک تحقیق بی طرفانه عمل نماید. بنابراین دو موقعیت ارزش شناسی شامل ارزش خنثی و دارای بار ارزشی در تحقیق شکل خواهند گرفت. این دو ارزش با اثبات گرایی (ارزش خنثی) و تفسیرگرایی (توام با بار ارزشی) مرتبط است. بدین ترتیب بسته به نوع انتخاب هستی شناسی واقع گرایی یا ایده آلیسم، معرفت شناسی اثبات گرایانه یا تفسیری و نیز ارزش شناسی خنثی یا توأم با ارزش ها، انواع مختلفی از روش شناسی های کمی، کیفی و یا آمیخته شکل خواهند گرفت که روش های مختلف تحقیق در حوزه مطالعات امنیت شهری را از تجربی تا اقدام پژوهی و قوم نگاری هویت می بخشند (اوموتایو و کولاتونگا، ۲۰۱۵).

¹ - Aliyu

چارچوب فنی روش شناسی و روش تحقیق به موضوعات متعددی چون کیفیت طرح تحقیق، چگونگی اندازه گیری متغیرها، انتخاب ابزارهای جمع آوری داده ها و روش های نمونه گیری و نحوه تجزیه و تحلیل و ترکیب داده های جمع آوری شده می پردازد. در این چارچوب موضوعات مهمی چون تبیین و چرایی دقیق انتخاب روش های جمع آوری داده ها، تبیین و چرایی دقیق انتخاب جامعه آماری، تبیین و چرایی دقیق روش های نمونه گیری و انتخاب شرکت کنندگان در تحقیق و تبیین دقیق روش ها و فنون تجزیه و تحلیل داده ها (تحلیل چرایی و ماهیت انتخاب روش ها) مورد توجه قرار می گیرند.

برای بهره مندی بهینه از تحقیقات در حوزه مطالعات امنیت شهری، متغیرهای جمع آوری شده از نمونه های تحقیق در بخش اجرا باید در مرحله یکپارچه سازی یا ادغام بصورت سازگار گرد هم آیند. لذا در چارچوب اجرایی روش شناسی امنیت شهری لازم است اجرای دقیق معیارهای تعیین تعداد نمونه ها، اجرای دقیق روشهای نمونه گیری بر حسب روش شناسی تحقیق، اجرای دقیق روشها و فنون تجزیه و تحلیل داده ها بر حسب روش شناسی تحقیق، اجرای دقیق روشهای جمع آوری داده ها و اجرای دقیق صحت سنجی داده ها مورد تدقیق قرار گیرند.

۴. نتیجه گیری

رشته های علمی یا موضوعات تخصصی؛ به فراخور ماهیت موضوعات مورد بحث، از حیث فلسفی یا تخصصی، جهان بینی ویژه هر جامعه علمی و فرهنگی و میزان تکامل دانش تخصصی، از برخی اصول، قواعد و الگوهای روش شناختی عام یا خاص بهره می برند. اهمیت مقوله روش شناسی در حوزه های تخصصی، از جمله مطالعات امنیت شهری، از آنجاست که گسترش دانش آدمی و تکامل شناخت او درباره ویژگی ها و نقاط مجهول پدیده ها، ناشی از تکامل رویکردهای روش شناختی یا دستیابی انسان به روش ها و ابزارهای تحقیق و شناخت علمی بوده است. بنابراین یکی از مقولات مهمی که در تکامل شناخت در حوزه مطالعات امنیت شهری و انجام تحقیقات علمی لازم است به آن توجه ویژه ای

صورت گیرد، تاکید بر انواع چارچوب روش‌شناسی تحقیق در فرایند مطالعات امنیت شهری و توجه به ویژگی‌های آن در مطالعات امنیت شهری است. این مقاله با توجه به سئوالات محوری تحقیق در فرایندی روش‌مند نشان می‌دهد که می‌توان نسبت به شناسایی چارچوب‌های پایه در روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری اقدام و ویژگی‌های آن را شناسایی و مورد تبیین قرار داد. بدین ترتیب در راستای سؤال نخست تحقیق با تاکید بر ارائه سهم محققان در تولید روش‌مند دانش به سه چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی اشاره و ضمن تعریف هر یک به مصادیق و مابه‌ازای آن در روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری اشاره می‌شود. بر این مبنا بستر مناسبی فراهم گردیده تا در خصوص آسیب‌شناسی طرح‌های امنیت شهری با رویکرد روش‌شناسی، الگویی قابل‌تعمیم برای ارزیابی مطالعات امنیت شهری فراهم گردد. از بارزترین ویژگی‌های چارچوب پیشنهادی روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری که در سؤال دوم تحقیق بدان پرداخته شده می‌توان به نظریه محور بودن، انعطاف‌پذیری، امکان‌پذیری و افزونگی اشاره نمود. لذا به نظر می‌رسد کم‌توجهی به ساختار و ویژگی‌های روش‌شناسی در تحقیقات امنیت شهری و نیز ضعف توجه به عناصر حیاتی هویت‌بخش آن به ویژه چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی می‌تواند از اثربخشی تحقیقات در این حوزه بکاهد. مقاله حاضر نشان داد که روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری به بحث در مورد چگونگی انتخاب مبانی فلسفی و پارادایمی تحقیق در حوزه چارچوب مفهومی روش‌شناسی مساعدت نموده و پژوهشگر را در تصمیم‌گیری برای اینکه چه نوع داده‌ای برای مطالعه مورد نیاز است و کدام ابزار جمع‌آوری داده‌ها برای هدف مطالعه او مناسب‌تر است را در قالب چارچوب فنی راهنمایی کند. در تبیین چارچوب مفهومی و فنی روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری تصریح گردید، مراحل مختلفی که عموماً توسط یک محقق در بررسی مسئله پژوهشی اتخاذ می‌شود باید همراه با منطق آن‌ها مورد تدقیق قرار گیرد. در این فرایند محققان همچنین باید مفروضات زیربنایی تکنیک‌های مختلف را درک کنند و باید معیارهایی که براساس آن‌ها می‌توانند تصمیم بگیرند که کدام تکنیک‌ها و رویه‌های خاصی برای مشکلات قابل‌اجرا و کدامیک نیستند را بدانند. همه

این‌ها به این معنی است که محقق حوزه مطالعات امنیت شهری باید توأمان روش‌شناسی ویژه‌ای را براساس چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی برای مسئله خود طراحی کند، زیرا ممکن است مسئله‌ای با مسئله دیگر متفاوت باشد. در چارچوب پیشنهادی، روش‌شناسی تحقیق اعم از کمی، کیفی و آمیخته در حوزه مطالعات امنیت شهری با گزاره‌های فلسفی یا عناصر هویت بخش پارادایم‌های تحقیق بصورت کل‌گرا، جامع و یکپارچه در ارتباط قرار می‌گیرند. بدین ترتیب در تبیین جایگاه روش‌شناسی تحقیق در مطالعات امنیت شهری می‌توان به وضوح تلاقی سه عنصر جهان‌بینی فلسفی، روش‌شناسی تحقیق و روش را که در آثار اندیشمندان حوزه روش‌شناسی چون گوبا، لینکلن، ساندرز، کریسول مورد تاکید قرار گرفته مشاهده نمود.

۵. پیشنهادات

برحسب مبانی نظری تحقیق پیشنهاد می‌شود که در هنگام تدوین چارچوب روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری ترکیب و آمیزه‌ای از سه چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی مورد توجه قرار گیرند. پیشنهاد می‌شود در این چارچوب‌ها فعالیت‌هایی مانند، تبیین، تفکر، تبادل دانش، مطالعه و بحث مورد توجه محقق قرار گیرد. در این چارچوب‌ها مواردی مشتمل بر پارادایم‌ها و نظریه‌های حاکم بر روش‌شناسی و نیز نظریه یا نظریه‌هایی که در پروژه تحقیقات امنیت شهری محور اصلی هستند مورد توجه قرار گرفته و روابط منطقی و کیفیت تعاملات روش‌شناسی با موضوعات مهمی چون هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، ارزش‌شناسی، انسان‌شناسی و غایت‌شناسی مورد تدقیق قرار گیرد. بدین منظور مقاله حاضر پیشنهاد می‌کند در فرایند چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی روش‌شناسی امنیت شهری موارد زیر مورد نقد و ارزیابی جدی قرار گیرند:

تبیین دیدگاه، فلسفه یا پارادایم مشخص در روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری همچون اثبات‌گرایی، تفسیرگرایی یا انتقادی تبیین دقیق باورهای هستی‌شناسانه محقق در روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری همچون اعتقاد به عینی (کمی) یا

ذهنی (کیفی) بودن یا آمیختگی پدیده امنیت شهری

تبیین دقیق روش‌شناسی و روش‌های شناخت پدیده امنیت شهری همچون معرفت‌شناسی درکی (شهودی)، تبیینی، تفسیری یا معرفت‌شناسی واقع‌گرایی تا نسبی‌گرایی

تبیین دقیق روش‌شناسی در مطالعات امنیت شهری با رویکرد غایت‌شناسی و انسان‌شناسی شامل رستگار شدن شهروندی (امنیت مادی و معنوی) در تقابل با بقای مادی و ادامه حیات دنیوی (امنیت مادی)

تاکید بر وجوه متنوع امنیت شهری در روش‌شناسی تحقیق اعم از مادی، معنوی، فردی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و روانشناختی

تناسب و تبیین دقیق چگونگی ترکیب نظریه‌های تبیین‌کننده پدیده امنیت شهری با روش‌شناسی تحقیق

تبیین و ترسیم دقیق جایگاه روش‌شناسی امنیت شهری در قالب چارچوب مفهومی، فنی و اجرایی

توصیف، تعریف و توجیه روش‌ها یا برخورداری از تبیین منطقی و سازگاری بین پارادایم، نظریه، روش‌شناسی تحقیق امنیت شهری یا ترکیب متناسب میان عناصر تحقیق

برقراری تمایزات ساختاری بین روش‌شناسی و روش تحقیق در فرایند مطالعات امنیت شهری

برخورداری از ساختار و مدل‌سازی مسئله در تناسب با روش‌شناسی مطالعات امنیت شهری شامل طرح دقیق بیان مسئله، شکاف تحقیق و سئوالات شفاف

تبیین دقیق ژانر و گونه‌شناسی تحقیق در تناسب با پورتال روش‌شناسی تحقیقات امنیت شهری

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- آزاد تکچی علیا، زهرا؛ پرتوی، پروین و باستانی، سوسن (۱۳۹۹). *مفهوم اجتماعی محلی در نظریه‌های جامعه‌شناسی شهری: ملاحظات کاربردی نظریه‌ها در برنامه‌ریزی شهری*. فصلنامه مطالعات شهری، شماره ۳۵، ۱۰۰-۸۷.
- الفی، محمدرضا (۱۳۹۶). *همکاری دولت و ملت و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران*. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات انقلاب اسلامی، سال چهاردهم، شماره ۵۱، ۵۰-۲۵.
- الوانی، سید مهدی (۱۳۹۷). *آسیب‌شناسی جایگاه پژوهش و کاربردی آن در مدیریت شهری مطالعه موردی*. نظام مدیریت شهری تهران، ماهنامه باغ نظر، سال ۱۵، شماره ۶۳، ۱۶-۵.
- ایمان‌پور، محمدتقی و ناظری، محمدرضا (۱۳۹۵). *آسیب‌شناسی عنوان‌گزینی در پژوهش‌های دانشگاهی مطالعه موردی*. پایان‌نامه‌های رشته تاریخ، فصلنامه علمی - پژوهشی تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نگاری دانشگاه الزهراء، سال ۲۶، شماره ۱۷، ۳۲-۵.
- بهنام مرشدی، حسن؛ رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و شاکری منصور، الهه (۱۳۹۶). *نقدی بر روش‌شناسی تحقیقات جغرافیایی توسعه شهری در ایران مورد*. رساله‌های دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه‌های دولتی تهران، مجله برنامه‌ریزی آمایش فضا، دوره ۲۱، شماره ۲، ۳۳-۱.
- تاجبخش، شهربانو (۱۳۹۷). *مفهوم امنیت انسانی و ابعاد سیاست‌گذارانه آن*. فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره هشتم، شماره بیست و هشتم، ۳۷۴-۳۶۷.
- سهرابی، بابک (۱۳۹۰). *آسیب‌شناسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه مدیریت اسلامی با رویکرد فرا ترکیب*. چشم انداز مدیریت دولتی، شماره ششم، ۲۴-۹.
- خیرالدین، رضا و دلایی میلان، ابراهیم (۱۳۹۵). *تحلیل محتوای سطوح چهارگانه روش‌شناسی پژوهش مطالعات شهرسازی*. روش‌شناسی علوم انسانی، سال ۲۲، شماره ۸۹، ۱۳۶-۱۰۷.
- رضایی اصفهانی، محمدعلی (۱۳۸۳). *آسیب‌شناسی پژوهش در حوزه‌های علمیه*. مجله پیام حوزه، شماره

۴۱ و ۴۲، ۱۰-۱.

رحمانی زاده دهکردی، حمیدرضا (۱۳۹۴). *آسیب شناسی مقالات پژوهشی، بررسی موردی؛ مقالات علوم سیاسی*. فصلنامه پژوهش در نظام های آموزشی، سال ۹، شماره ۳۰، ۲۰۴-۱۸۷.

رفیعیان، محسن؛ مویدی، محمد؛ سلمانی، حسن و توانگر، لیلا (۱۳۹۱). *ارزیابی احساس امنیت شهروندان با رویکرد منظر شهری نمونه موردی محله اوین*. فصلنامه مطالعاتی شهر ایرانی و اسلامی، شماره هشتم، ۵۱-۶۴.

ذین آبادی، حسن رضا و قلوژی، مهنوش (۱۳۹۴). *تأملی بر مهارت های روش شناسی پژوهش در دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های علوم انسانی: یافته های یک مطالعه آمیخته*. دو فصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، دوره ۳، شماره ۶، ۲۵-۱۵.

ساداتی نژاد، علی؛ بیات، بهرام؛ احمدی مقدم، اسماعیل و عنایتی، لطف علی (۱۴۰۰). *مبانی فرا نظری امنیت مردم پایه در اسلام*. فصلنامه علمی امنیت ملی، سال یازدهم، شماره چهل و دوم، ۵۱۲-۴۷۷.

صادقی، مجتبی؛ جوان، جعفر و رهنما، محمد رحیم (۱۳۹۵). *روش شناسی شناخت فضای جغرافیای چیست؟ درنگی بر سرشت روش شناسی شناخت فضای جغرافیایی از چشم انداز پدیدارشناسی هرمنوتیک*. مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، دوره هفتم، شماره بیستم و پنجم، ۳۶-۱۷.

صفوی، سیدیحیی؛ الهامی، امیرحسین و پورطاهری، محمد امین (۱۴۰۱). *تبیین چارچوب روش شناسی و روش تحقیق مطالعات امنیت شهری*. پروژه تحقیقاتی، دانشگاه عالی دفاع ملی، ۶۲۱-۱.

علی اصغری، محمد اقبال (۱۳۹۹). *تبیین مبانی امنیت در مکاتب توحیدی و مادی*. فصلنامه علمی امنیت ملی، سال دهم، شماره سی و پنجم، ۱۳۰-۹۳.

غضنفرپور، حسین؛ صداقت کیش، مرضیه؛ سلیمانی دامنه، مجتبی و افضل نینز، مرضیه (۱۳۹۸). *سنجش سرزندگی و حیات شبانه میدان نقش جهان اصفهان با تأکید بر امنیت پایدار شهری*. فصلنامه شهر پایدار، دوره ۲، شماره ۲، ۱۰۶-۸۷.

فتوحی اردکانی، فرزانه السادات و یزدان پناه، لیلا (۱۳۹۸). *واکاوی مفهومی و نظری امنیت و احساس امنیت*. فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی، دوره ۵، شماره ۱، ۳۲-۲۲.

قائد رحمتی، صفر (۱۳۹۸). *بررسی روش تحقیق در پژوهش های حوزه جغرافیا و برنامه ریزی شهری ایران*. فصلنامه علمی - پژوهشی روش شناسی علوم انسانی، سال ۲۵، شماره ۱، ۴۷-۳۳.

قریبی، سیدمحمد جواد (۱۳۹۲). *بررسی مولفه های امنیت شخصی از منظر اندیشه امام خمینی*. فصلنامه علمی و پژوهشی پژوهشنامه انقلاب اسلامی، سال هفتم، شماره ۲۴، ۸۴-۴۹.

- قهرمانی، محمد امین و عبدالهی، بیژن (۱۳۹۲). *بنیان‌های فلسفی و بررسی ارتباط بین هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی پارادایم‌های تفسیری، انتقادی و علمی با روش‌شناسی و روش‌های مورد استفاده در این پارادایم‌ها، پژوهش*. سال چهارم بهار و تابستان ۱۳۹۲، شماره ۱ (پیاپی ۷).
- گرد، عزیز؛ وقفی، سیدحسام؛ آهنگری، مهناز و هاشمی، سیده سعیده (۱۳۹۷). *تحلیل و آسیب‌شناسی پژوهش‌های حسابداری بر مبنای رویکرد تصمیم‌گیری چند معیار*. فصلنامه دانش حسابداری مالی، سال ۵، شماره ۳، ۱۱۷-۱۳۴.
- لک زایی، نجف و میرچراغ‌خانی، حسین (۱۳۹۷). *امنیت از نگاه ابن‌خلدون*. فصلنامه مطالعات راهبردی، سال بیست و یکم، شماره دوم، ۸-۳۲.
- محمدی ده چشمه، مصطفی و علیزاده، هادی (۱۳۸۸). *دولت اسلامی و امنیت*. پژوهشگاه اندیشه سیاسی اسلام، ناشر دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، چاپ اول، ۴۷۰-۱.
- مکارم شیرازی، ناصر (۱۳۹۸). *آسیب‌شناسی پژوهش در حوزه‌های علمیه از منظر آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی*. بلاگ نیوز، ۳-۱.
- نیازی، محسن (۱۳۹۰). *روش‌های تحقیق تلفیقی، جنبش سوم روش‌شناختی در علوم اجتماعی*. مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره پنجم، شماره ۲، ۱۵۸-۱۸۱.
- هاشمی، سید حسین و علیزاده برمی، علی اکبر (۱۳۹۶). *انسان، امنیت پایدار در اومانیسم و مکتب امام خمینی*. دو فصلنامه انسان پژوهی دینی، سال چهاردهم، شماره ۳۸، ۱۶۵-۱۸۶.

ب. منابع انگلیسی

- Abdul Rehman, Adil and Alharthi, Khalid (2016), "An Introduction to Research Paradigms", *International Journal of Educational Investigations*, Vol.3, No.8, 51-59.
- Aldawod, Alvin and Day, John (2017), "A Critical Reflection upon the Postmodernist Philosophical Positions and Issues Relevant to Entrepreneurship Research", n:BAM 2017, 57, University of Warwick, UK.
- Aliyu, Ahmad and al (2015), "ONTOLOGY, EPISTEMOLOGY AND AXIOLOGY IN QUANTITATIVE AND QUALITATIVE RESEARCH: ELUCIDATION OF THE RESEARCH PHILOSOPHICAL MISCONCEPTION", *Proceedings of The Academic Conference: Mediterranean Publications & Research International on New Direction and Uncommon* Vol. 2 No. 1. 22nd, 1-27.

- Commins. Stephen (2018) From Urban Fragility to Urban Stability, a publication of the Africa center for strategic studies, Africa Security Brief, No.35, 1-8.
- Creswell, John W (2014),” Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches”, SAGE Publications, Inc, Fourth edition, 1-342.
- DCAF (2019),” Urban Safety and Security “, Free download from the Apple App Store or the Google Play Store, Geneva Centre for Security Sector Governance, 1-9.
- Della Porta. Donatella and Keating. Michael (2008),” Approaches and Methodologies in the Social Sciences a Pluralist Perspective”, Cambridge University Press, 1- 383.
- Eric Krauss, Steven (2005),” Research Paradigms and Meaning Making: A Primer”, The Qualitative Report, Volume 10, Number 4, 758–770.
- Grover, Vijay Kumar (2015),” RESEARCH APPROACH: AN OVERVIEW”, Golden Research Thoughts, Volume-4, Issue-8, 1-1.
- Håkansson Anne (2013),” Portal of Research Methods and Methodologies for Igwenagu, Chinelo (2016),” Fundamentals of research methodology and data collection”, Enugu State University of Science and Technology, University of Nigeria, Nsukka, 1-48.
- Jakaitis. Jonas (2015),” The Quality of Life: Research of Urban Security Aspects”, Civil Engineering and Architecture 3(1): 4-11.
- Jore Sissel H (2021),” Ontological and epistemological challenges of measuring the effectiveness of urban counterterrorism measures”, Security Journal, 34, 231–246.
- Kivunja, Charles and Bawa Kuyini, Ahmed (2017),” Understanding and Applying Research Paradigms in Educational Contexts”, International Journal of Higher Education Vol. 6, No. 5, 26-41 .
- Leavy, Patricia (2014),” The Oxford Handbook of Qualitative Research”, Oxford University Press, Oxford University Press, Printed in the United States of America.
- McGregor, S.L.T., & Murnane, J. A. (2010). Paradigm, methodology and method: Intellectual integrity in consumer scholarship. International Journal of Consumer Studies, 34(4), 419-427.
- Melnikovas, Aleksandras (2018),” Towards an Explicit Research Methodology: Adapting Research Onion Model for Futures Studies”, Journal of Futures Studies, 23(2), 29–44.
- Miles. Anthony (2017),” A Taxonomy of Research Gaps: Identifying and Defining the Seven Research Gaps”, Doctoral Student Workshop: Finding Research Gaps - Research Methods and Strategies, University of San Antonio, 1-11.

- Mukhles M, Al-Ababneh (2020)”, Linking Ontology, Epistemology and Research Methodology”, Science & Philosophy Volume 8(1), 75-91.
- O’Brien, Ray (2019)”, MY TURAKAWAEWAE: A REVIEW OF LEARNING”, Scope: (Flexible Learning), 5, 1-22.
- Omotayo, T and Kulatunga, U (2015)”, The research methodology for the development of a kaizen costing framework suitable for indigenous construction firms in Lagos, Nigeria”, School of the Built Environment, University of Salford, Manchester, M5 4UW, UK, 1-13.
- Risdiana. Devi Mega, Susanto. Tony Dwi (2019)”, The Safe City: Conceptual Model Development - A Systematic Literature Review”, Procedia Computer Science 161-291-299.
- Soraya, Siti (2019)”, RESEARCH PARADIGM AND THE PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF A QUALITATIVE STUDY”, International Journal of Social Sciences, Volume 4 Issue 3, 1386-1394.
- United Nations Human Settlements Program (2007) ,” ENHANCING URBAN SAFETY AND SECURITY”, 1 – 433.